

**Dkt. Steven Mathewson,
Kuhubiri Masimulizi ya Agano la Kale,
Kipindi cha 8: Kusimulia Hadithi, Kuingia na Kutoka**

Huyu ni Dkt. Stephen D. Mathewson katika mfululizo kuhusu kuhubiri Simulizi za Agano la Kale. Huu ni kipindi nambari nane: Kusimulia Hadithi, Kuingia, na Kutoka.

Kipindi hiki kinahusu kusimulia hadithi, kuingia, na kutoka . Kuingia na kutoka ni kuhusu utangulizi wa mahubiri yako, na kisha kutoka, bila shaka, ni hitimisho la mahubiri yako. Lakini sehemu kubwa ya hadithi itakuwa ni kusimulia hadithi tena, kujaribu kuisimulia vizuri . Unajua, hadithi yoyote inaweza kuwachosha au kuwasisimua hadhira.

Kinachofanya tofauti ni msimulizi wa hadithi. Na wahubiri wanaotumaini kuwasilisha hadithi kwa ustadi lazima wajue ufundi wa msimulizi wa hadithi. Kwa hivyo wakati umefika wa kujaza muhtasari wa mahubiri yako, na kama Haddon Robinson anavyosema, ni wakati wa kufanya mifupa mikavu iishi.

Kwa hivyo kama mhubiri, kumbuka, kazi yako ni kuhubiri mahubiri, si muhtasari. Muhtasari si mahubiri. Unafanana na mifupa isiyo na nyama.

Kwa hivyo unawezaje kuweka nyama kwenye mifupa? Muhimu zaidi, unawezaje kuweka nyama kwenye mifupa ili kufanya mahubiri yawe ya kuvutia zaidi kuliko ya kawaida? Nadhani moja ya mambo ambayo yanaweza kukusaidia kufanya hivi ni kuandaa hati ya mahubiri. Baada ya muda, huenda usifanye hivi kila wakati, labda utaridhika na muhtasari wa kina zaidi, lakini inafaa kuandika mahubiri yako neno kwa neno. Nimesema nimekuwa katika huduma ya kichungaji sasa kwa karibu miaka 40, na mimi hupitia mizunguko.

Mzunguko wa hivi karibuni ambapo ningeandika muswada wa mahubiri neno kwa neno ulikuwa kama miaka miwili iliyopita, miaka miwili kabla sijarekodi video hii. Na kwa takriban kipindi cha miezi 18, ilikuwa ni mazoezi mazuri kwangu. Niliandika tu mahubiri yangu yote .

Niliandika hati. Sasa, sikufanya hivyo ili niweze kuikumbuka. Ikiwezekana, hata usichukue hati hiyo kwenye mimbari.

Badala yake, uandishi mara nyingi ni njia ya kufikiri. Haifai kwa kila mtu, lakini nadhani kwa wengi wetu, unapohangaika na maneno, unapofikiria jinsi ya kuyaweka pamoja, inakusaidia sana katika mawazo yako. Na ndiyo maana mimi huandaa sana hati ya mahubiri.

Hatimaye, unaweza kuamua, nitaandika tu utangulizi na hitimisho. Au labda kuna jambo muhimu katika mahubiri ambapo unasema, Ninahitaji kufikiria jinsi ya kusema hivi, na utachukua muda kuandika aya ili uiseme vizuri. Lakini ningekutia moyo, unapoanza kuhubiri, na hata katika huduma yako yote, mara kwa mara rudi kwenye mazoezi haya na uandike hati kamili ya mahubiri.

Sasa, unapofanya hivyo, ujanja ni kuandika kwa mtindo wa mdomo. Yaani, fikiria kwamba mtu ameketi pale na kompyuta ya mkononi, na anakusikiliza ukihubiri, na anaiandika. Wanaiandika neno kwa neno.

Au tuseme imerekodiwa, na labda mtu anatumia akili bandia (AI) kubadilisha hiyo kuwa nakala. Hiyo ndiyo hasa unayojaribu kuunda. Kwa hivyo ikiwa wewe ni mwalimu wa Kiingereza, au labda hata profesa wa seminari, tunaandika karatasi, na una sentensi isiyokamilika, wanaweza kuiondoa.

Lakini wakati mwingine tunazungumza kwa sentensi zisizokamilika, sivyo? Kwa hivyo ni sawa kuwa na sentensi isiyokamilika. Unajaribu kufanya muswada usikike kama unavyozungumza, na hilo linasaidia. Kile kitakachofanya ni kukulazimisha kufikiria jinsi utakavyosema mambo.

Sasa, ninachofanya na hati ya mahubiri ni kwamba sijaribu kamwe kuikumbuka, lakini nitaisoma usiku kabla ya kuhubiri angalau mara moja, wakati mwingine mara kadhaa. Ikiwezekana, kama ningeweza kuisoma mara moja, kama Ijumaa usiku, mara moja Jumamosi usiku, lakini kwa kawaida kama ninaweza kuisoma Jumamosi moja usiku, niko sawa. Lakini kwa kufanya hivyo, utakachogundua ni kwamba utaiweka ndani yako.

Sijaribu kukariri, lakini utaiweka ndani yako, na baadhi ya maelezo hayo yatabaki. Baadhi ya maneno yatabaki. Kwa hivyo ndiyo maana ningekuhimiza uandike hati ya mahubiri.

Lakini ni nini kinachoingia katika mchanganyiko huo? Unawezaje kufafanua muhtasari wa mahubiri unapouandika katika hati? Kweli, katika mahubiri kuhusu simulizi ya Agano la Kale, nimesema haya tayari, lakini kazi yako kuu, mbinu ya msingi, itakuwa kusimulia hadithi vizuri, au kusimulia hadithi vizuri. Sasa, hapa ndipo inapopata ugumu kidogo, kwa sababu kumbuka, tumesema kwamba waandishi wa hadithi za Agano la Kale huzisimulia kwa mtindo wa ziada na usio na mwelekeo. Hupati mistari yoyote ya kutupwa.

Kila undani hutimiza kusudi. Hazikupi maelezo mengi ya ziada ili kujaribu kuchora mandhari kwa ajili yako. Lakini nadhani mimi na wewe tunaweza kuhitaji kufanya hivyo tunapohubiri masimulizi haya.

Na ujanja ni kupata usawa kati ya uchumi na maelezo. Hatutaki kwenda upande mwingine uliokithiri na kuja na maelezo haya yote ya maua na kuelezea mhusika jinsi mwandishi wa kisasa anavyoweza kuwa, au kuelezea tukio kwa njia hiyo. Namaanisha, kishawishi ni kuongeza maelezo mengi sana na maelezo mengi sana, tukijaribu kutafuta uzuri badala ya urahisi.

Kwa hivyo jambo moja linaloweza kukusaidia kufanya hivi ni kusoma wasimulizi wazuri wa hadithi. Kwanza kabisa, soma mwandishi wa riwaya wa kitambo. Ninge kuhimiza sana umsome Ernest Hemingway, kwa sababu alikuwa mzuri sana katika uandishi kwa mtindo wa kiuchumi.

Angetumia vitenzi vikali, na hakuwa na vielezi na vivumishi vingi. Alikuwa na sentensi fupi, lakini pia angetumia aina mbalimbali. Na ndio, yeye ni aina ya mtu, kuna wengine wengi ambao unaweza kuwasoma.

Lakini ninge kuhimiza hasa usome maelezo ya ubunifu ya hadithi za Agano la Kale, au utamaduni wa Agano la Kale, au wahusika wa Agano la Kale. Sehemu moja unayoweza kuanzia ni kitabu cha Eugene Peterson kuhusu maisha ya Daudi. Kinaitwa Kiroho cha Kidunia.

Na anaiga aina ya usimulizi wa hadithi, aina ya maelezo ambayo nadhani wahubiri wanaweza kutumia. Kwa hivyo acha nikusomee maelezo yake ya mkutano wa Daudi nyikani alipokutana na Mfalme Sauli kwenye pango karibu na En-Gedi. Hivi ndivyo anavyoelezea.

Alisema, Daudi na watu wake wachache wamejificha kwenye pango lililokatwa kwenye miamba juu ya Bahari ya Chumvi. Kwa njia, je, umegundua lugha hiyo? Kata kwenye miamba juu ya Bahari ya Chumvi. Ni lugha rahisi, lakini hiyo ni wazi, sivyo? Anasema, mchana ni joto, na pango ni baridi.

Wako ndani kabisa ya pango wakipumzika. Ghafila, kuna kivuli mdomoni mwa pango, na wanashangaa kuona kwamba ni Mfalme Sauli. Hawakujua kwamba alikuwa karibu sana na kumfuatilia.

Sauli anaingia pangoni, lakini hawaoni. Akiwa ametoka kwenye mwanga mkali wa jua la jangwani, macho yake hayajazoea giza, na hayaoni maumbo ya kivuli yaliyo ndani ya pango. Zaidi ya hayo, hawatafuti kwa wakati huo.

Ameingia pangoni kuitikia wito wa maumbile. Anayageuzia mgongo. Sasa, huna muda wa kufanya hivyo kwa kila tukio katika simulizi, lakini nadhani mara kwa mara unaweza kuchagua tukio kama hilo, na ili kuwasaidia wasikilizaji wako kuhisi kinachoendelea, unaelezea.

Tazama Eugene Peterson hakutumia lugha ya kifahari, lakini alielezea tu kile kilichokuwa kikiendelea, akaelezea aina ya uhalisia . Alitumia mawazo yake, lakini ni mawazo ambayo yanazuiliwa na maelezo ya maandishi. Kwa hivyo wakati mwingine unachopaswa kufanya ni kufikiria, sawa, kwa hivyo huyu hapa Daudi ndani ya pango, na Sauli anaingia ndani ya pango.

Naam, hiyo ikoje? Unaona alizungumzia jinsi pango lilivyo na giza, na macho ya Sauli hayajazoea mwanga, na Daudi na watu wake wako nyuma. Unahitaji tu kuelezea tukio hilo, na baadhi ya matukio kama hayo, huhitaji kufanya utafiti mwingi. Unaweza kufikiria jinsi ingekuwa kuingia pangoni.

Kitabu kingine ambacho nimetumia wakati mwingine kwa miaka mingi ni kitabu cha James Michener, *The Source*. Kitabu hicho kinapita katikati ya simulizi la kubuni la uchimbaji wa akiolojia. Acha nijaribu hilo tena.

Kitabu cha James Michener, *The Source*, kinapita kati ya simulizi la kubuni la uchimbaji wa akiolojia magharibi mwa Galilaya na hadithi za kale zilizo nyuma ya mabaki yanayogunduliwa. Sasa, kurasa 373 za kwanza hutoa picha wazi kutoka historia ya Kiyahudi hadi yapata mwaka 605 KK, hasa maisha ya kila siku ya familia huko Palestina, kilimo, na desturi za kidini za Wakanaani. Kwa hivyo maelezo yake ya kutoa kafara kwa watoto wa Wakanaani ni ya kushangaza sana, na hata nimetumia hilo katika mahubiri yangu ninapohubiri kuhusu maandiko ambapo hilo linahusika, na kujaribu tu kuwasaidia watu kufikiria jinsi hilo lilivyo.

Nitarudi kwenye hilo baada ya muda mfupi. Lakini katika kitabu kingine, hiki ni kitabu cha kichekesho zaidi; marehemu mchungaji wa Presbyterian Frederick Buechner aliandika kitabu kinachoitwa *Peculiar Treasures, A Biblical Who's Who*, na anatoa michoro hii mifupi na ya ucheshi ambayo inaweza kuvutia mawazo yako ikiwa unataka kuwapa rangi wahusika hawa wa Biblia. Na si kwamba amefanya utafiti mwingi wa kihistoria, kitamaduni, au kwamba yeye ni mwanaakiolojia.

Hizi ni za kichekesho zaidi, na labda huwezi kutumia kila kitu. Kwa mfano, anamelezea Zakayo katika Agano Jipya kama janga dogo la kijamii lililokatwakatwa lenye akaunti kubwa ya benki na kazi ya udanganyifu. Kwa hivyo, kama ninavyosema, hilo halitegemei ushahidi wa akiolojia.

Ni kwamba tu ana njia ya kuelezea mambo. Hii ndiyo njia yake ya kuelezea Naamani katika Wafalme wa Pili. Anasema, Naamani alikuwa jenerali wa nyota tano katika jeshi la Syria na pia alikuwa na ukoma.

Mkewe alikuwa na mfanyakazi mdogo wa Kiyahudi ambaye siku moja alitaja kwamba kulikuwa na nabii anayeitwa Elisha nyumbani ambaye angeweza kuponya ukoma kwa urahisi kama vile chura anavyoponya. vita . Kwa hiyo Naamani aliondoka kwenda Israeli akiwa na barua ya utambulisho kutoka kwa mfalme na sanduku lililojaa pesa

na kumwomba Elisha afanye mambo yake. Elisha alimwambia ajitumbukize Yordani mara saba, na baada ya kutoa maoni ya awali kwamba kulikuwa na mito huko Syria ambayo ilifanya Yordani ionekane kama njia ya ng'ombe, Naamani alienda na kufanya alichambiwa.

Alipotoka, angeweza kukubali tangazo la sabuni ya mizeituni. Naamani alishukuru sana kwamba alibadili mawazo yake papo hapo na kuchukua mkono wake kwenye sanduku lake kwa inchi moja ya hamsini, lakini Elisha alisema alikuwa nabii wa Yahweh, si daktari wa ngozi, na akakataa kuchukua hata senti moja. Je, hilo si jambo la kuchekesha? Sasa, hiyo ndiyo changamoto, ingawa.

Je, unatumia hilo katika mahubiri? Kwa sababu wakati mwingine picha kama hizo zinaweza kukukimbia, lakini unaweza kuweza kurekebisha mambo kama hayo. Kwa njia, unaona kuwa imepitwa na wakati kidogo. Labda hakuna anayejua sabuni ya mizeituni ya mawese ni nini tena siku hizi, lakini unaelewa.

Katika kitabu nilichokitaja hapo awali, kwa kweli kinaitwa Leap Over a Wall, Earthly Spirituality for Everyday Christians. Eugene Peterson anatoa tafakari kadhaa kuhusu maisha ya Daudi, na kupendezwa kwake na kitabu hicho kimsingi ni malezi ya kiroho, lakini tafakari zake huchochea mawazo ya wahubiri wanaotaka kusimulia hadithi vizuri. Yeye ni fundi wa maneno wa kiwango cha juu, kwa hivyo nataka kukusomea maelezo yake ya Shammah na hadithi ya upako wa Daudi kutoka 1 Samweli 16.

Shammah alikuwa mmoja tu wa wanawe, na hivi ndivyo anavyosema. Shammah alikuwa msichana mdogo mwenye mtindo wa kisasa aliyevaa jeans za Calvin Klein na buti za cowboy za mamba. Hakuweza kuvuka barabara bila kupata viatu vya ng'ombe alipokuwa akiishi katika kijiji cha Bethlehem kilichokuwa nyuma ya maji.

Kuchanganyika na watu hawa wote wa kawaida, michezo yao michafu na burudani chafu vilikuwa mateso kwake. Hakujuu Samuel alikuwa akifanya nini, lakini ilionekana kama inaweza kuwa tiketi ya maisha bora, utamaduni na ladha nyingi. Lakini Samuel alimwacha kwa kutikisa kichwa mara moja.

Sasa tena, mfano huo unaibua swali, je, wahubiri wanapaswa kutumia lugha ya mazungumzo, hasa aina inayoingiza picha za kisasa katika hadithi? Nadhani tunaweza kufanya hivyo mradi tu ufafanuzi wetu unaweka mipaka na kutoa taarifa, na mradi tu hatuutumii kupita kiasi. Namaanisha, nadhani watu wanaelewa tunachofanya, lakini kama ucheshi uliopitiliza, ukitumia mengi ya haya, yanaweza kuonekana kwa njia isiyo sahihi. Kwa hivyo lazima uamue ni nini kitakachofanya kazi, lakini wakati mwingine kuongeza ucheshi kidogo na labda kumuelezea Shammah hivyo kunamfanya awe hai.

Na unatambua kwamba kwa kila mmoja wa ndugu hawa, kuna kitu fulani kuwahusu ambacho Samweli haoni. Sio mtu sahihi wa kuwa mfalme ajaye wa Israeli.

Unapochora mandhari kama zile nilizosoma hapo awali, lazima ufanye utafiti wa kutosha wa kihistoria na kitamaduni, na hapo ndipo maoni mazuri yatakusaidia.

Vivyo hivyo kamusi za Biblia, ensaiklopedia za Biblia. Mimi hutumia atlas za Biblia mara kwa mara na hata vitabu vya akiolojia. Vitabu hivyo vitatoa maelezo kamili, na vitaweka mawazo yako sambamba na maandishi ya Biblia.

Hiyo ndiyo ufunguo. Kwa mfano, nilipohubiri kuhusu Yoshua 3, labda nilifanya utafiti wa takriban nusu saa kuhusu Bonde la Yordani. Nilisoma baadhi ya vitabu kuhusu jiografia ya Biblia, na hii ndiyo mandhari niliyoibuni.

Nilielezea hivi. Wakati miale ya kwanza ya jua ilipochungulia juu ya uwanda wa juu wa mlima na kuangaza Bonde la Yordani, hewa ilikuwa tayari inanata kwa unyevunyevu. Ilikuwa wakati wa masika katika pengo hili la kijiolojia katika pishi la dunia, bonde lililozama kati ya mistari miwili ya kovu, mahali hapa yapata futi 1,000 chini ya usawa wa bahari.

Maelfu na maelfu ya Waisraeli walikuwa wakijiandaa kuingia katika nchi ya ahadi, lakini kuvuka bonde wakati huu wa mwaka ni vigumu sana. Mto unapita humo. Sio Mto wa Mzee, ambao unaendelea kuyumbayumba na kuteleza, bali Mto wa Mzee Mwenye Hasira.

Mto Yordani si mto mpana sana, lakini wakati wa masika, maji ya theluji huifanya ichemke na kujaa kwenye bonde la Yordani. Ni fujo la kahawia-kahawia lililojaa, likivunja vipande vya miamba inapojikunja na kugeuka na kutema mate na kupiga. Lakini Israeli italazimika kuvuka ili kupata nchi aliyoahidi Mungu.

Sasa, kama naweza kukosoa aya yangu mwenyewe, nadhani kuna lugha fulani hapo ambayo labda ina maua mengi sana, ina maelezo kidogo sana. Labda usemi wa kijiolojia unaopasuka kwenye pishi la dunia, labda hiyo ni kupita kiasi kidogo. Hayo ndiyo aina ya mambo unayopambana nayo.

Lakini unaona nilichofanya, nilijaribu kuelezea hili, ili kuchora picha, kwa sababu watu wanapokuja kwenye Mto Jordan, sawa, ndio, tunapaswa kuvuka Mto Jordan, wasikilizaji wako wanaelewa hilo. Lakini sidhani kama wanatambua, huu ulikuwa wakati wa masika, ni mto mdogo, lakini nimeona kile ambacho mito midogo inaweza kufanya. Nilipoishi Montana kwa miaka mingi wakati wa masika, baadhi ya mito midogo ambayo ungeweza kuvuka, usingethubutu kuifanya wakati wa masika, au unaweza kufutwa na kupoteza maisha yako.

Kwa hivyo najaribu kufikiria tukio hapa, si kwa sababu ninajaribu kuwa mwerevu au mrembo, lakini najaribu kuwasaidia wasikilizaji wangu kuingia katika hadithi na kuona kile Waisraeli walichokiona, na kuhisi changamoto waliyokabiliana nayo. Sawa, kitu kingine tunachopaswa kufanya ni kufuata vipengele vinavyokubalika vya mtindo.

Wasimulizi wa hadithi katika utamaduni wetu wameunda mtindo unaowavutia wasomaji, au wasikilizaji, katika hadithi hiyo.

Na ninatambua kwamba kuna mambo kadhaa ambayo yatategemea mapendeleo yako binafsi, lakini kuna baadhi ya sheria za msingi ambazo tunahitaji kufuata tunapohubiri na tunaposimulia hadithi tena. Mojawapo ni kutumia maneno halisi na mahususi. Siwezi kusisitiza hilo vya kutosha.

Kwa hivyo badala ya kusema, Daudi anaenda mbele ya pango, unaweza kusema kitu kama, Daudi anatambaa mbele ya pango. Au badala ya kusema kwamba fulani anamgusa mhusika mwingine, labda unatumia neno kama vile *slugged* au *jabbed*. Wakati mwingine unaweza kutoka kwenye msemu wa maneno kwa kutumia thesaurus ya mtandaoni, lakini hakikisha unatumia neno linalofaa.

Wakati mwingine ukijaribu kuongeza nomino kama mwamba kwa kutumia kigezo kama kikubwa, hilo ni jaribu, sivyo? Hapana, tumia neno kama *jiwe*. Na badala ya maua, hakuna ubaya wowote na neno hilo, lakini chagua jina linalofaa, kama vile *daisies*, *yungyiungi*, au *waridi*. Nakumbuka wakati mmoja nikihubiri kuhusu 1 Samweli 17, na nilitaka kuelezea bonde la Ela, na kwa hivyo nilichukua muda kuelezea, ili kujifunza ni aina gani ya maua ambayo yangechanua, maua ya mwituni ambayo yangechanua katika bonde hilo, na niliongeza hilo kwenye maelezo yangu.

Kwa hivyo labda nilitumia dakika 10 kupata neno moja. Huwezi kufanya hivyo kwa kila kitu, lakini angalia kila wakati, na ndiyo maana hati ni muhimu. Nenda kwenye hati yako, na unaona maelezo kama harufu mbaya.

Unasema, vipi kuhusu neno uvundo? Au badala ya chakula, vipi kuhusu mkate wa mahindi, tini, au zabibu? Sasa hakikisha kwamba ndivyo mhusika katika hadithi angekula, sawa? Kelele au hofu inaweza kufanya kazi vizuri kuliko hofu kubwa. Aina hiyo ya pendekezo inaongoza kwenye pendekezo lingine, la pili, na hilo ni kuepuka virekebisho kupita kiasi. Baadhi ya wazungumzaji hutumia vivumishi na vielezi kujaribu kuchukua mteremko ulioachwa na vitenzi na nomino dhaifu.

Hapa ndipo Ernest Hemingway alipokuwa mtaalamu. Alijifunza kweli kutowaamini vivumishi. Baadaye maishani mwake, Carl Sandburg, mwandishi mwingine mashuhuri, aliandika, Nina shaka zaidi na vivumishi kuliko wakati mwingine wowote katika siku zangu zote za kuzaliwa.

Na ndiyo maana vivumishi kama vile faini, mbaya, nzuri, kubwa, nzuri huwa havifaulu kwa sababu ni vya jumla sana. Sasa, natambua kwamba Agano la Kale hutumia neno la Kiebrania *to*, au jema, mara nyingi, na hilo ni sawa. Lakini katika maelezo yetu mengi, tunapaswa kuwa waangalifu kwamba haturudii kutumia virekebisho, bali tunakuja na maneno yenye nguvu.

Kwa hivyo huo ni ushauri muhimu sana unapofanyia kazi hili. Pamoja na hilo, pendekezo la tatu ningetoa ni kuondoa viziwi. Na hapa nazungumzia sauti tulivu ambayo hunyonya uhai au nguvu.

Kitenzi tendwa, kumbuka, hupokea kitendo, na kwa kawaida hutangulia kwa Kiingereza na ni au alikuwa au walikuwa au wamekuwa. Kwa hivyo ikiwa tunazungumzia Goliathi, unaweza kusema paji la uso la Goliathi lilipigwa na jiwe lililorushwa kutoka kwenye kombeo la Daudi. Lakini ukitumia vitenzi tendwa, utakuwa na msisimko mwingi zaidi.

Unge sema Daudi alirusha jiwe kutoka kwenye kombeo lake na kumpiga Goliathi paji la uso. Tofauti kubwa, sivyo? Kwa hivyo tena, pitia hati yako na uone kama kuna vitenzi vyovyote vya vitendo. Kwa kweli, hapo ndipo unaweza kutumia AI.

Daima tunataka kuwa waangalifu tusingitumie akili bandia kufanya mawazo tunayohitaji kufanya. Lakini ukishafanya mawazo yako, tuseme una hati, ijumuishe kwenye akili bandia na uulize haswa. Lazima uipe ombi sahihi.

Tuseme, onyesha vitenzi vyovyote tendo. Na itafanya hivyo. Na unaweza kuiangalia, na labda kuna mahali au mawili ambapo ungesema, ilinibidi kutumia kitenzi tendo.

Hilo ni sawa. Lakini nadhani utapata pia sehemu ambazo, oh, ukibadilisha na kuifanya iwe hai, inaweza kuashiria sentensi hiyo. Paji la uso la Goliathi lilipigwa na jiwe lililokuwa limerushwa kutoka kwenye kombeo la Daudi.

Na ikionyesha hilo, ukiangalia hilo kwa sekunde chache, unaweza kusema, sawa, acha nifanye hilo liwe la vitendo. Kwa hivyo Daudi alirusha jiwe kutoka kwenye kombeo lake na kumpiga Goliathi paji la uso. Na litaonekana kwa nguvu zaidi.

Kwa njia, neno hapo linaweza kuzima nathari na kufifisha hadithi. Badala ya kusema, kulikuwa na kitu cha kejeli kuhusu maagizo ya Cicero kwa JL, sema tu, maagizo ya Cicero kwa JL yalijaa kejeli. Je, unaona tofauti? Kwa hivyo tena, ukiingiza hati yako ya mahubiri katika ibada fulani ya AI, watakuwekea alama hiyo.

Na kisha, kwa kufikiria kidogo, unaweza kubadilisha hilo kuwa amilifu. Na lina nguvu zaidi. Na nimevunja sheria yangu, na nguvu zaidi.

Unaona nilichofanya hapo? Hilo ndilo tunalotaka kuepuka katika maandishi yetu ya mahubiri na katika mawasiliano yetu. Hivyo ndivyo ilivyo rahisi kuingilia katika usemi wetu na uandishi wetu. Kwa hivyo tunapaswa kuwa macho.

Nambari nne, jiepuche na kuwa mwerevu kupita kiasi. Tayari nimezungumzia hili, lakini inafaa kusema tena. Namaanisha, maneno na maelezo mengi ya ubunifu yana athari sawa na sharubati nyingi ya maple kwenye panikiki zako.

Kama kuna kitu kama hicho. Sijui. Ninapenda sharubati nyingi ya maple , lakini naelewa .

Kuzidisha ni kupita kiasi. Na kishawishi ni kuzidisha hisia katika maelezo yetu. Katika harakati zetu za kuepuka maneno ya kizamani, mara nyingi hii hutokea tunapoelezea mazungumzo.

Na badala ya kusema tu, Goliathi alisema, labda hilo linaonekana kuwa jambo lisiloeleweka, lakini tunataka kusema Goliathi alipiga kelele. Na hilo linaweza kufanya kazi mara moja. Kwa kweli, hiyo inaweza kuwa njia sahihi ya kufuata.

Lakini ukiendelea kutumia hilo, hilo litazidi. Kwa kweli, labda kelele za Goliathi zingeelezea hoja hiyo kwa ufanisi zaidi. Nambari tano, mwonyeshe msomaji badala ya kumwambia.

Unataka wasomaji wahitimishe au wahisi jambo fulani wao wenyewe badala ya kuwaambia. Kwa hivyo badala ya kusema Goliathi alikuwa mtu mkubwa, au hata kwamba Goliathi alikuwa Hulk wa ajabu, hilo ni jambo zuri. Hilo linafaa.

Lakini unaweza kusema Goliathi aliposimama mlangoni, alijaza fremu nzima. Au unaweza kusema sidiria ya Goliathi na koti lake vilikuwa na uzito wa takriban pauni 125. Na ncha ya mkuki ilikuwa na uzito wa risasi moja.

Hayo ndiyo aina ya mambo tunayofanya. Na unaweza kusema, usiku mwema. Sidhani hivyo.

Hapo ndipo inaporudi kwenye nilichopendekeza hapo awali. Soma baadhi ya watu wanaotumia taswira zilizo wazi, iwe wanaelezea matukio ya kibiblia au la. Na hiyo itakuwa sehemu ya muundo wa jinsi unavyofikiri, na kisha jinsi unavyozungumza.

Kwa hivyo tunajaribu kila wakati kupata njia nzuri na dhahiri za kusema mambo. Mbali na kusimulia hadithi tena, tunapohubiri, tutataka kutumia muda kutengeneza picha. Tayari tumekuwa tukifanya hivi kwa njia fulani.

Tunataka kuunda picha akilini mwa wasikilizaji wetu, kwa sababu watu huitikia picha zinazoning'inia kwenye ghala la akili zao. Kwa hivyo, pamoja na kuibua kitendo cha hadithi, haya ni mambo mengine ambayo huenda ukahitaji kuyaibua kwa wasikilizaji wako. Mojawapo itakuwa picha zenye maelezo.

Hapa ndipo kuna taarifa ya kihistoria na kitamaduni ambayo unahitaji kuelezea. Na unajua jinsi wahubiri wengi wanavyofanya hivi? Watasema, katika dini ya kale ya Wakanaani, au mbaya zaidi, watasema, wacha nikupe historia kuhusu dini ya kale ya Wakanaani. Hiyo itawafanya watu walale usingizi tu.

Kuna njia yenye ufanisi zaidi: andika tu mandhari. Kama nilivyosema hapo awali, nilisoma kitabu cha James Missioner, The Source. Wakati mmoja, nilipokuwa nikihubiri katika Wafalme, na kulikuwa na mfalme wa Israeli ambaye alikuwa akifanya kafara ya watoto, nilitaka kuwasaidia wasikilizaji wangu kufikiria kutisha kwa hilo.

Labda haionekani kama ingekuwa vigumu kufanya hivyo, lakini nilifanya hivi. Nikasema, fikiria ukifika nyumbani kutoka kazini kwa siku moja katika mashamba yenu ya mizeituni na kuwakuta makuhani wa kijiji chenu. Wanasimulia habari mbaya ambazo wewe na mwenzi wako mmeziogopa.

Nyota zinaonyesha kwamba tutashambuliwa kutoka kaskazini na jeshi kubwa kuliko hapo awali. Ni muhimu kuchukua hatua na kuwa na jua kali kesho. Kwa rangi nyekundu inayopatikana kutoka ufukweni, hupaka rangi kwenye vifundo vya mikono ya mtoto wako na kisha kukuelekeza usimamisha kulia kwako.

Hiyo ni njia moja inayowezekana ya kufanya hivyo. Tena, kama ningerudi nyuma na kulifanyia kazi hilo, huenda nikafanya hivyo. Nadhani siku hizi nina wasiwasi kuhusu kuwa na maelezo mengi sana na yenye ufasaha.

Lakini nadhani kuweka mandhari kama hiyo kunaweza kuwasaidia watu. Nadhani tunaposikia kafara ya watoto, haionekani. Na tazama sikuelezea kafara hiyo, lakini nilielezea tu matukio yaliyosababisha ili kujaribu kuwasaidia watu kuona kwamba hili ndilo jambo ambalo watu waliokuwa wakishiriki katika dini ya kipagani, hili ni jambo walilolilogopa.

Na kama hili lingefanywa katika Israeli, ambalo tunajua ni kwa sababu ya jinsi dini ya Kanaani ilivyoenea, hivi ndivyo watu wangepitia. Kwa njia, ninawasihi wahubiri kamwe, kamwe, kamwe wasiseme, wacha nikupe usuli ili kukusaidia kuelewa hadithi tutakayoingalia leo. Hilo tena, ni njia tu ya kuwalaza wasikilizaji wako.

Chukua taarifa hiyo ya usuli na uisimulie kama sehemu ya hadithi. Hiyo ni mojawapo ya ujuzi, na unaweza kuepuka kutoa taarifa nyingi za usuli. Unapoisimulia kama hadithi, utakuwa na watu wanaosikiliza, na hawatatambua kwamba unachowapa kinatokana na utafiti uliofanya katika kamusi za Biblia.

Lakini ukisimama tu hapo na ukasoma aya kutoka kwa kamusi hiyo ya Biblia, ingawa inasaidia, hiyo itawachosha wasikilizaji wako, na hawatafikiria kinachoendelea katika simulizi unayojaribu kusimulia. Watakuwa wakifikiria kuhusu kile wanachokula kwa chakula cha mchana. Pia ninapendekeza tufikirie kuhusu picha za matumizi.

Nadhani tunahitaji kuchora picha za jinsi ukweli unavyoonekana, ukionekana wazi akilini mwa wasikilizaji. Sitasahau kamwe kuhudhuria hoja za mwisho za kesi ya

mauaji katika jamii yetu. Kijana mmoja alishtakiwa kwa mauaji ya makusudi katika mauaji ya risasi ya rafiki yake wa muda mrefu, na kilichonivutia ni kwamba mwendesha mashtaka na wakili wa utetezi, katika hoja zao za mwisho, walisimulia hadithi.

Kila wakili alitunga hadithi ya kuhusika kwa mshtakiwa katika mauaji hayo, na nilichofikiria kilikuwa cha kuvutia ni kwamba kila wakili aliacha data nyingi za kiufundi ambazo walikuwa wamezishughulikia mapema katika kesi hiyo. Hawakutumia ripoti za kipuuzi, uchambuzi wa maabara ya uhalifu wa madoa ya damu, na kadhalika. Waliomba tu baraza la majaji lichukue hatua kuhusu hadithi yao maalum ya uhalifu huo.

Na nadhani wahubiri wanahitaji kufuata mbinu hiyo hiyo. Tunapozungumzia matumizi, nadhani tunapaswa kuwaonyesha watu jinsi inavyoonekana. Kwa mfano, hapa kuna picha inayoonyesha jinsi mbinu ya Baraka kuelekea hali yake ya kipekee inavyoonekana tunapokabiliana na hali yetu ya kipekee.

Hali zinazotutaka tuwe na ujasiri. Hivi ndivyo nilivyoelezea katika mahubiri moja. Nilisema, ni rahisi kusita kama Baraka alivyofanya mbele ya amri za Mungu.

Mungu alimwamuru Baraka aongoze jeshi la Israeli dhidi ya jeshi la Yabini. Kwako, inaweza kuwa wito wa Mungu kutangaza injili na kumkiri Yesu mbele ya watu katika maisha yako, lakini unasita kusema, ukijua utaweka usalama wako au angalau faraja yako hatarini. Au labda unajitahidi kuwaadhibu watoto wako ili kuwafundisha katika njia ya hekima.

Unasita kuweka mipaka ya matumizi yao ya mitandao ya kijamii. Unakosa ujasiri wa kusema huwezi kupakua programu hiyo kwenye simu yako mahiri. Sawa, unaona nilichofanya? Badala ya kusema tu, unajua, tunahitaji kutumia hili katika maisha yetu ya nyumbani, au tunahitaji kutumia hili katika kuwaadhibu watoto wetu, au katika kutangaza injili.

Hiyo ni kweli, lakini nilichukua sekunde chache, si muda mrefu, lakini nilichukua sekunde chache kuchora taswira. Na hii ndiyo ningeiita taswira ya matumizi, ambayo inaelezea hali ambayo wasikilizaji wako watakabiliana nayo. Vipi kuhusu vielelezo, nukuu, au taarifa nyingine za kweli? Kwa kweli, naona kwamba mahubiri kuhusu masimulizi ya Agano la Kale hayahitaji kutegemea sana vielelezo, nukuu, au takwimu, au angalau tunatumia nyenzo hizo tofauti.

Linapokuja suala la vielelezo, unajua, hadithi unayosimulia itakuwa na uzito wake yenyewe. Lazima uwe mwangalifu; ukikatiza hadithi kwa vielelezo virefu, itafanya kazi dhidi yako. Kwa kweli, karibu situmii hadithi kama vielelezo ninapohubiri.

Kama ninahubiri Waamuzi 17 na 18, sitasema, miaka iliyopita, Abraham Lincoln, alipofika Mto Fox , dah, dah, dah, dah. Sitafanya hivyo kwa sababu hiyo inajiondoa kwenye hadithi ninayosimulia. Inaondoa tu nguvu na kasi, na sitaki kufanya hivyo.

Mfano wowote nitakaotumia lazima uwe mfupi. Kwa hivyo, kwa mfano, ikiwa ninahubiri kuhusu Yeriko katika Waamuzi sura ya 6, baada ya kusoma au kuelezea mkakati wa kijeshi ambapo watu wangezunguka jiji kwa siku saba, kwamba hawangeshiriki vitani, naweza kusema, "Unajua, haihitaji mtaalamu wa vita vya kijeshi kuona jinsi mkakati huu ulivyo wa ajabu. Ni kama kocha anayewaambia timu yake ya mpira wa vikapu, huu ndio mpango wa mchezo."

Nataka utoke nje na ushikilie mpira kwa robo nne. Sasa, unaona jinsi hiyo ilivyokuwa haraka? Haikuwa kielelezo kirefu na chenye michoro mingi. Sikusimulia hadithi kuhusu Phil Jackson akimfundisha Michael Jordan au jambo fulani refu na refu.

Ilikuwa kama kupita tu. Ilichukua sentensi chache, na hiyo ndiyo muda wote ambao tutakuwa nao tunapofanya hivyo. Kuhusu nukuu, kwa ujumla, ningezihifadhi kwa ajili ya utangulizi au hitimisho la mahubiri.

Tena, sitaki kusimamisha kasi ya hadithi ninayosimulia. Nikifanya chochote, naweza kutumia mlinganisho, kama nilivyofanya katika Yoshua 6, ili watu waweze, unajua, ikiwa ninaelezea jambo ambalo linaonekana kuwa la ajabu kwao, naweza kulilinganisha na jambo fulani leo, na watu, oh, ndio, sawa, ninaelewa hilo. Kwa hivyo hilo ni jambo ambalo tunataka kufanya.

Tayari tumezungumzia kuhusu taarifa za makundi, na tena, kuchukua taarifa hizo za makundi na kuzisimulia kama hadithi ili wasikilizaji wako wasisumbuke. Sasa, haraka sana, unawezaje kuanzisha mahubiri, na unawezaje kuhitimisha mahubiri kuhusu simulizi ya Agano la Kale? Na jambo moja ambalo ningewaambia wote wawili ni, haraka sana, hapa si mahali pa utangulizi au hitimisho refu la mahubiri. Unataka kuingia kwenye hadithi.

Haddon Robinson alikuwa akisema kwamba utangulizi mzuri wa mahubiri huleta shauku, huamsha hitaji la mahubiri, na kisha huwaelekeza wasikilizaji kwenye maandishi. Na nadhani hivyo ndivyo tunavyotaka kufanya tunapoanzisha mahubiri ya masimulizi ya Agano la Kale. Unaweza kuanza na nukuu.

Unaweza kuanza na, unajua, hadithi fupi sana. Tena, nisingetumia hadithi, hata hivyo, kwa sababu utakuwa unashindana na hadithi ya Biblia. Lakini anza na kitu kinachovutia, ambacho kinaongeza hitaji la mahubiri.

Unaweza kuanza mahubiri kuhusu ibada ya sanamu, na labda utumie nukuu ya John Calvin kuhusu jinsi moyo wa mwanadamu ulivyo kiwanda cha kutengeneza sanamu. Unaweza kuanza na hilo, tuseme, hilo ni tatizo leo, na kuwaonyesha watu kwamba

Waamuzi 17 na 18 wataonyesha kwa nini tunapaswa kuwa na wasiwasi kuhusu ibada ya sanamu. Unajua, ni madhara gani hasi? Ibada ya sanamu husababisha uharibifu wa aina gani? Na kisha tunasimulia hadithi.

Tunasema hadithi itajibu swali hilo. Tulisimulia hadithi. Angalia sikutoa wazo kubwa, lakini nilitoa hakikisho la kutosha ili watu wajue hadithi hii itashughulikia nini.

Ndiyo, najua, watu wanavutiwa na hadithi, na unapoanza kusimulia hadithi, wataisikiliza. Lakini naamini ni wazo zuri mapema, si tu kuunda shauku, bali pia kuongeza hitaji. Kufikia wakati watu wanapomaliza utangulizi wa simulizi hii, nataka wawe wanafikiria, nataka kusikiliza hadithi hii.

Kwa kweli, ninahitaji kusikiliza hadithi hii kwa sababu itashughulikia suala ambalo ninapambana nalo. Kwa hivyo ndivyo utangulizi mzuri unavyoweza kufanya. Kwa njia, unaweza kuanza na kile tunachokiita kufungua kwa baridi.

Unaweza tu kuruka kwenye moja ya matukio katika hadithi na kuanza kuelezea, kisha unalazimika kujiondoa na kusema, kwa namna fulani unapaswa kusema, hii ni sehemu ya hadithi tunayoingalia leo, au hii ndiyo fujo ambayo mhusika wetu anaingia, na unadhani nini? Tunaingia kwenye fujo lile lile leo. Ndiyo maana tunahitaji kusikia hadithi hii. Kwa hivyo hiyo ndiyo aina ya kitu tunachojaribu kufanya.

Na kisha njia ya kutoka, hitimisho, tena, inahitaji kuwa fupi. Unafikia kilele hicho, wakati huo wa aha, nadhani utafanya matumizi fulani, na kisha utakuwa umemaliza. Na labda nukuu, labda kielelezo kifupi mwishoni kitaunganisha mambo, lakini huu si wakati wa kufanya matumizi marefu, yaliyochorwa au kitu kingine chochote katika hitimisho lako.

Tua tu kwenye ndege. Ukiwa umewahi kuruka, unajua kuchanganyikiwa unapojua kwamba ni wakati wa kutua, lakini unaweza kuhisi, au labda rubani atakuambia, tunazunguka uwanja wa ndege, kuna trafiki nyingi za ndege, na kwa hivyo tunasubiri zamu yetu, na hilo linakatisha tamaa. Nadhani wakati mwingine hitimisho la mahubiri huwa hivyo.

Ndiyo maana ningekushauri uandike hitimisho lako katika mfumo wa maandishi ili ujue haswa utakachosema, kwa sababu unajua kitakachotokea usipofanya hivyo? Nimewahi kufanya hivi hapo awali. Ninaanza kuja kutua, na haionekani kuwa sawa, kwa hivyo nazunguka tena kwa tekisi. Ninakuja kutua tena.

Haionekani kuwa sawa. Unaendelea kuongea tu kwa sababu hujui jinsi ya kuacha. Kwa hivyo hakikisha kwamba utangulizi wako na hitimisho lako ni fupi, na kwa hilo, sasa ni wakati wa kusimama na kuhubiri.

Umeandaa hati yako. Unajua jinsi utakavyoikamilisha. Ni wakati wa kusimama na kuhubiri, na kwa hivyo wakati ujao, kipindi kijacho, tutazungumzia jinsi ya kutoa mahubiri hayo kwa ufanisi.

Huyu ni Dkt. Stephen D. Mathewson katika mfululizo wake kuhusu Kuhubiri Masimulizi ya Agano la Kale. Hiki ni kipindi nambari nane: Kusimulia Hadithi, Kuingia, na Kutoka.